

Rozsah problematiky názorně dokazuje vzrůstající zájem o otázky psychosomatické medicíny ve světě i u nás.

Sami považujeme pro další rozvoj psychosomatické medicíny u nás za důležité zejména tyto závěry:

1. Přestože stojí dosud psychosomatická medicína ve většině západních zemí pod silným vlivem směrů hlubinně analytických, nepředstavuje ani zde psychoanalýza jediný možný přístup k problematice psychosomatických onemocnění.

2. Společnou styčnou oblast psychosomatické medicíny s kortikoviscerálními směry představují v současné době nejvýrazněji nové proudy dynamické psychiatrie, které nepokládají psychosomatické choroby za důsledek klíčových konfliktů, nýbrž obecně za důsledek konfliktových a stressových situací vůbec.

3. Psychoterapie, jakou nezbytně vyžadují psychosomatická onemocnění, by měla zůstat vždy v rukou psychiatrů. Proto také situací jaká existuje v Německu nemůžeme považovat za vzor pro další rozvoj psychosomatické medicíny u nás.

4. Psychoterapie musí být doplňována jako nedílnou složkou farmakoterapií; v tomto směru příklady terapeutických koncepcí basilejské a vídeňské kliniky můžeme považovat za nejplodnější.

5. Ve vlastní technice psychoterapie se domníváme, že individuální přístup k nemocnému tak jak je akcentován berlínskou klinikou má některé přednosti před skupinovou psychoterapií doporučovanou někdy jednostranně u nás.

Literatura

Enke, H.: Die Stellung der Psychotherapie in der Behandlung der Colitis ulcerosa. Med. Klin., 58, 1963 : 478—481. — **Enke, H., Wittich, G.:** Moderne Formen aktiver Bewegungstherapie in der psychosomatischen Medizin. Therapiewoche, 15, 1965 : 688. — **Enke, H.:** Somatisierung und Gruppenpsychotherapie. Psychiat. Neurol. med. Psychol. (Lpz.), 20, 1968 : 41—45. — **Kerékjártó, M. von:** Möglichkeiten der testpsychologischen Erfassungen depressiver und antidepressiver Qualitäten. Arzneimittel Forsch., 14, 1964 : 500—503. — **Ziolko, H. U.:** Subjektive Faktoren der psychiatrischen Pharmakotherapie. Dtsch. med. J., 12, 1961 : 533—537. — **Ziolko, H. U.:** Anorexia nervosa. Neurol. Psych. u. ihrer Grenzgebiete, 34, 1966 : 354—396.

to, M. von: Möglichkeiten der testpsychologischen Erfassungen depressiver und antidepressiver Qualitäten. Arzneimittel Forsch., 14, 1964 : 500—503. — **Ziolko, H. U.:** Subjektive Faktoren der psychiatrischen Pharmakotherapie. Dtsch. med. J., 12, 1961 : 533—537. — **Ziolko, H. U.:** Anorexia nervosa. Neurol. Psych. u. ihrer Grenzgebiete, 34, 1966 : 354—396.

Došlo 20. 6. 1967.

M. V., OÚNZ, Praha 6

OSOBNÍ ZPRÁVY

UNIV. PROF. PHDR. ANTON JUROVSKÝ, DRSC. ŠESŤDESIATNIKOM

Známy slovenský psycholog, bádateľ, vysokoškolský učiteľ a organizátor i propagátor psychológie, predseda Československej psychologickéj spoločnosti pri ČSAV, univ. prof. dr. Anton Jurovský, DrSc. sa dožíva v tomto roku 60 rokov. S jeho menom sú späté počiatky systematického vedeckého a aplikačného rozvoja slovenskej psychológie a tak pohľad na jeho život a dielo je zároveň aj určitým pohľadom na tento odbor. Intenzívnou prácou naplnený život a bohatosť jeho diela je však ťažko vtesnať do jubilejnej charakteristiky, takže táto nutne zostáva iba ich hrubou šikou.

Prof. Jurovský sa narodil 26. 3. 1908. Po maturite na klasickom gymnáziu A. Sládkoviča v Banskej Bystrici sa zapísal r. 1928 na FFUK v Bratislave, kde vtedy pôsobili J. Tvrдый, J. Král, J. Hendrych a kde v tom čase zakladá dr. Jozef Stavěl, meskorší docent psychológie na Komenského univerzite, Psychotechnický ústav. Jurovský sa stáva jeho vedeckou pomocnou silou a tu nastupuje aj svoje prvé pracovné miesto, svoju prvú psychologickú prax.

Okrem štúdia na bratislavskej fakulte študoval aj v Londýne. R. 1931 odišiel na trimesestrálny pobyt na Kings College a University of London College, kde počúval prof. Bartletta, Avelinga a zvlášť silne na neho zapôsobil C. Burt. Po návrate z Londýna pracuje na svojej doktorskej dizertácii na tému „Teória záujmov a metóda ich zisťovania“ a vo februári 1933 promuje. V škol. roku 1936/37 odchádza ešte raz na zahraničný štúdijný pobyt na základe Denisovho štipendia, ktoré mu udelilo Ministerstvo školstva, trávil opäť 2 mesiace v Londýne a 6 mesiacov na parížskej Sorbone, kde navštevoval prednášky P. Janeta, Guillaumea a Wallone, známeho detského psychológa.

Medzitým pracoval ďalej na Psychotechnickom ústave v rutínnom psychologickom vyšetrowaní, pri štandardizácii testov a intenzívne sa venoval aj výskumnej a prednáškovej činnosti, v rámci ktorej nechýbali ani prednášky pre pracovníkov zdravotníctva. Húževnatá a systematická praktická i výskumná činnosť sa zároveň začína prelínať aj s organizačnou prácou. R. 1935 zakladá a vedie Výchovnú poradňu pre deti pri Charite, r. 1937 organizuje — v spolupráci so Slovenským ústredím starostlivosti o mládež — i poradne pre voľbu povolania. Jeho záujem o deti a mládež bol hlboký a venuje sa mu tak prakticky, ako aj organizačne a teoreticky; r. 1935 vydáva v štátnom nakladateľstve „Psychologické základy výchovy“.

V školskom roku 1937/38, po návrate zo Sorbony, ho poveruje prof. Tvrdý prednáškami a seminárom z psychológie na vtedajšej Pedagogickej akadémii. Na jar r. 1938 podáva svoj habilitačný spis „Utváranie osobnosti dieťaťa“, vo februári 1939 mu bola udelená venia docendi, jeho habilitačná práca vychádza tlačou a v tom istom roku bol menovaný aj mimoriadnym profesorom psychológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Vedľa vývinovej psychológie (psychológie dieťaťa a mládeže) sústreďuje svoju energiu na rozpracovanie a systematizáciu poznatkov všeobecnej psychológie a r. 1942 vydáva známu učebnicu pod názvom „Psychológia“, ktorá vyšla v 4 vydaniach a plnia dôležitú úlohu pri výchove nových generácií psychológov a nechýbala ani v knižniciach psychiatrov. Fotografiu prof. Jurovského nájdeme však aj v profesorskom zbore bratislavskej lekárskej fakulty, keďže sa zúčastňoval aj na výuke vtedajších lekárov.

R. 1942 sa ujal externe aj vedenia Psychotechnického ústavu a — ako to charakterizuje docent Koščo — v ambiciózne atmosfére ústavu a za jeho pedagogického vedenia vyrastá pomerne početná a dynamická generácia psychológov, ktorá vedela psychológiu rozvíjať i v nepriaznivých rokoch. V dôsledku likvidátorských tendencií zanikajú, pravda, tak praktické pracoviská, ako aj Psychologický odbor Matice slovenskej, ktorý vznikol na návrh prof. Jurovského a zaniká aj Psychologický zborník, ktorý redigoval ako samostatný psychologický časopis a do ktorého zaradoval aj články s psychopatologickou a psychiatrickou problematikou. Aj v týchto rokoch prof. Jurovský nielen nestráca svoju energiu, lež dokáže inšpirovať ďalších pracovníkov a viesť výuku psychológov, spolu s prof. Čečetkom a ďalšími spolupracovníkmi tak, aby ďalšia generácia psychológov netrpela krízou, ktorá vyplývala zo známeho deformovaného pohľadu na spoločenskú funkciu psychológie. Intenzita jeho vlastnej práce nepoklesáva, r. 1955 vydáva objemný spis „Dieťa a disciplína“ a r. 1957 zakladá Psychologický ústav pri FFUK ako vedecko-výskumné pracovisko, na ktoré nastúpil aj klinický psychológ dr. Verner. Stáva sa zároveň prvým predsedom novozaloženej Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri SAV, stojí pri zrode Československej psychologickéj spoločnosti pri ČSAV a pracuje v celoštátnych komisiách MŠ a ČSAV. Avšak ani jeho pevné zdravie a optimizmus nestačili plne odolať tlaku problémov v živote odboru i v osobnom živote. Nevideli sme ho nikdy neuroticky reagovať na ťažkosti, ktoré prekonával odbor, ktorého bol vedúcim predstaviteľom, ani na ťažkosti v osobnom živote. Dokázal sa obdivuhodne vyrovnávať s množstvom problémov. Nezostal však ušetrený toho, aby silu negatívnych psychických vplyvov — význam ktorých vždy vždy doceňoval — nepocítil aj na vlastnom organizme a r. 1958 prekonáva vážne srdcové ochorenie, ktoré ho na čas vytrháva z húževnatej činnosti.

Roku 1959 pracuje v Psychologickej výchovnej klinike a r. 1964 sa stáva vedúcim oddelenia sociálneho vývinu dieťaťa a zástupcom riaditeľa vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie. Okrem toho od r. 1966 buduje ako externý vedúci psychologické oddelenie Československého výskumného ústavu práce, stáva sa opäť členom radu komisií a vedeckých rád a od r. 1965 predsedom Československej psychologickéj spoločnosti, na čele ktorej stojí dodnes.

Prof. Jurovský má rád ľudí a rád žije spoločensky. Sociálny vývin človeka a interpersonálne vzťahy boli vždy v centre jeho záujmu. Študoval, skúmal problematiku sociálnych vzťahov i osobitné problémy interpersonálnych vzťahov v rodinnom živote. R. 1946 publikuje monografiu pod názvom „Súlady v rodinnom živote“ a získava za ňu cenu Matice slovenskej. Štúdiu o interpersonálnych vzťahoch starších detí k rodičom (The relations of older children to their parents) mu r. 1948 uverejňuje Journal of genetic Psychology. V r. 1965 vydáva u nás prvý sociálne-psychologický spis „Duševný život v spoločenských podmienkach“, ktorý vyšiel v dvoch vydaniach.

Okruh problematiky, ktorej sa venoval prof. Jurovský, je široký a nechýba v ňom ani klinicko-psychologická problematika. Sledoval intenzívne prácu našej klinickej psychológie, ktorú chápal ako integrálnu „súčasť celkovej, postupne sa zdokonalujúcej starostlivosti o chorého človeka“. Vedľa psychodiagnostických úloh pripisuje klinickej psychológii vážny dosah v prevencii, liečbe, v zamedzovaní ochorenia. Sám — okrem praktickej práce v psychologickkej diagnostike i poradenstve — je autorom aj niektorých vyšetrovacích pomôcok (známy je napr. jeho test sociálnych vzťahov) a venuje sa takým klinicko-psychologickým problémom ako: strach, vzdorovitosť, problémy neprímeraných prejavov správania a zlozvyky, delikvencia u mládeže, agresivita, frustrácia i problematika duševnej hygieny. Je autorom radu teoretických i metodologických štúdií, ale nikdy sa nevyhýbal ani popularizačným prácam a psychologickej osvete. Okrem angličtiny publikoval viacero článkov v maďarčine a v nemčine. (Podrobnú bibliografiu jeho prác nájde čitateľ v 3. čísle Čs. psychológie.)

Prof. Jurovský je známy ako odborný psychológ v širokých vrstvách obyvateľstva, je známy ako vysokoškolský učiteľ, húževnatý bádateľ, organizátor i propagátor psychológie. Dokázal vždy podávať i najzložitejšie problémy úplne jasne a zrozumiteľne a vždy vedel strhnúť široké spektrum poslucháčskej obce. Jeho aktívna účasť nechýba na žiadnom psychologickom zjazde, zúčastňuje sa aktívne aj podujatí Purkyňovej spoločnosti a zahraničných zjazdov. Je známy ako výborný didakt, ktorý nielen prednášal, lež viedol a vychovával, vedel pokarhať, ale nikdy nezabudol opäť pozdvihnúť toho, koho predtým pokarhal, vedel priam sugestívne strhnúť a dodávať energiu i optimizmus. Má vrelý vzťah k umeniu, najmä k dramatickému a hudobnému.

Pri jeho jubileu mu prajeme z úprimného srdca, aby si dlho uchoval svoj životný a pracovný elán a energiu a aby zažíval hojnosť citov životnej spokojnosti v plnosti zdravia!

O. Kondáš

ŘEDITEL MUDR. KAREL DOBÍŠEK ŠEDESÁTNÍKEM

29. 8. 1968 bude oslavovat psychiatrická léčebna v Praze-Bohnicích šedesátiny svého ředitele.

Jeho život nebyl lehký. Narodil se v malé vesničce Lulči na Vyškovsku. Pochází z chudé rodiny, brzy odkázané jen na matku. Vystudoval gymnasium i lékařskou fakultu za velmi svízelných hmotných poměrů. Promoval v roce 1934. Po vojenské službě nastoupil jako lékař v psychiatrické léčebně v Opavě, za rok byl přeložen do Šternberka. Za války a po válce pracoval v psychiatrické léčebně v Kroměříži, tam zřídil v roce 1948 ambulanci a dětské oddělení. Mimoto byl činný jako organizátor. Byl předsedou Spolku kroměřížských lékařů, členem obvodního výboru Svazu zdravotníků ROH, členem závodní rady ústavu. Obzvláštní pozornost věnoval vždy školení středního zdravotnického personálu. Už v Kroměříži pořádal dobrovolné ranní kurzy s účastí kolem 70 osob na každé přednášce. Staral se o dodatkové zkoušky pro diplomy

SZP, zorganizoval dvouroční doškolovací kurs. Za tuto práci se mu dostalo jednak uznání, jednak však se setkával s různými překážkami v léčebně i mimo ni.